

**UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ, FARMACIE, ȘTIINȚE ȘI
TEHNOLOGIE DIN TÎRGU MUREȘ
ȘCOALA DOCTORALĂ DE LITERE, ȘTIINȚE UMANISTE ȘI APLICATE
DOMENIUL: FILOLOGIE
TEZĂ DE DOCTORAT**

Doctorand:

Aurora GHEORGHITĂ (BACHIȘ)

Conducător științific:

Prof. univ. dr. Iulian BOLDEA

TÎRGU-MUREȘ

2019

**UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ, FARMACIE, ȘTIINȚE ȘI
TEHNOLOGIE DIN TÎRGU MUREȘ
ȘCOALA DOCTORALĂ DE LITERE, ȘTIINȚE UMANISTE ȘI
APPLICATE
DOMENIUL: FILOLOGIE**

LIVIU RUSU - MONOGRAFIE

Doctorand:

Aurora GHEORGHITĂ (BACHIȘ)

Conducător științific:

Prof. univ. dr. Iulian BOLDEA

TÎRGU-MUREȘ

2019

REZUMAT

Studiul nostru își propune să ne impulsioneze în a cunoaște și aprecia opera lui Liviu Rusu cât și relațiile sale cu personalitățile vremii în scopul de a-i înțelege pe deplin ideile, influențele și personalitatea. Lucrarea se va constitui sub forma unei monografii care va surprinde momentele cheie care i-au marcat viața și în consecință întreaga sa operă.

Având titlul *Liviu Rusu – monografie*, studiul este structurat în șase capitole. În fiecare capitol am încercat să îl prezentăm pe Liviu Rusu din perspective diferite.

În primul capitol, *Aspecte biografice*, prezentăm datele biografice încadrate în epocă. Acest lucru este relevant din punctul de vedere al identificării momentelor, episoadelor, perioadelor și evenimentelor cu caracter formator pentru scriitorul de mai târziu, dar și cu efecte asupra creației acestuia. Cu scopul bine definit de a propune imaginea unui traseu biografic, așa cum este el reconstituit atât pe baza informațiilor puse la dispoziție de dicționarele literare, cât și din portrete (realizate de alții sau de către el însuși).

Capitolul II, *Activitatea literară*, reprezintă o prezentare generală a operei lui Liviu Rusu, o schiță a principalelor sale preocupări, de la psihologie, la estetică și critică literară. În acest capitol, cercetarea pornește de la concretul operelor publicate, volumele fiind ilustrate tipologic, dar și analitic și descriptiv. Liviu Rusu s-a remarcat ca om de știință, cu o cultură vastă, un rafinat cunoscător al problemelor esteticii și literaturii române și universale, preocupat de dezvoltarea cercetării, de afirmarea valorilor culturale românești, atât din domeniul literaturii, cât și din cel teatral și muzical.

Capitolul al treilea, *Izvoarele esteticii lui Liviu Rusu*, încearcă să facă o prezentare a influențelor la care a fost expus scriitorul în conturarea viziunii sale în estetică. Liviu Rusu este unul dintre acești cercetători care a abordat toate laturile esteticii dintr-un punct de vedere inedit și original. În demersurile sale, esteticianul român face apel la teoriile despre creație ale lui Goethe, și urmează modelul lui Max Dessoir în ceea ce privește frumosul ca obiect esențial al esteticii. Mai mult, utilizează și resursele psihologiei, cele ale lui Pierre Janet, care prezenta zbuciumul interior și impulsurile artistice pe care acesta le determina. Acesta preciza că nivelul conștientului și cel al inconștientului sunt într-o legătură directă influențându-se reciproc. Utili îi sunt și Th. Ribot și Maine de Brian.

În capitolul al patrulea, *Recuperarea operei lui Titu Maiorescu*, vom evidenția importanța apariției studiului despre criticul Junimii. Personalitatea lui Titu Maiorescu a marcat decisiv, pe multiple planuri (cultural, literar, ideologic și nu în ultimul rând politic), timp de câteva decenii, cultura românească modernă. În întreaga sa activitate politică și în care a acționat ca cel mai puternic educator al vieții noastre publice, Titu Maiorescu a slujit adevăratul interes național. Liviu Rusu ne prezintă aici o altă viziune asupra personalității lui Titu Maiorescu, în care ies la lumină idei prețioase pentru literatura noastră. În această lucrare, Liviu Rusu este receptat ca un apărător înverșunat al lui Titu Maiorescu.

Capitolul al cincilea, *Receptarea critică*, redă ecoul pe care l-a avut Liviu Rusu, atât în contemporaneitate cât și posteritate. Regăsim aici o prezentare a celor care și-au exprimat opinia cu privire la scrierile savantului clujean și care evidențiază caracterul cosmopolit pe care opera sa îl propune publicului. Cum a fost însă receptată opera sa? A avut parte de recenzii pozitive sau negative? Cum a fost receptată opera sa în străinătate? În acest capitol vom încerca să răspundem acestor întrebări oferind pagini de receptare critică din periodice autohtone și străine. Aici vom regăsi, pe lângă receptarea operei sale, și modul în care Liviu Rusu a fost perceput ca dascăl și OM.

Capitolul șase, *Liviu Rusu publicist și epistolier*, ne prezintă o altă față a scriitorului clujean. Acest capitol reprezintă, din nou, o explorare inovatoare ca demers analitic, vizând un areal mai puțin sondat. Acest capitol militează pentru o exploatare mai riguroasă și totalizantă, care lipsește momentan, pentru o abordare sistematică a titlurilor în zona publicisticii. Vom regăsi aici publicațiile sale de debut, vom descoperi care au fost primele sale domenii de interes și nu în ultimul rând vom remarca diversitatea acestora. Vom prezenta articole pe care publicul nu le cunoaște, care nu au fost publicate în volum și care ne vor ajuta să înțelegem mult mai bine valoarea incontestabilă a lui Liviu Rusu.

În ansamblul ei, lucrarea încearcă să ofere o prezentare cât mai complexă asupra unei personalități care a avut un rol important în dezvoltarea literaturii noastre, dar care a rămas în cvasianonimat. Ne dorim ca cititorii să redescopere lucrările lui Liviu Rusu, dar în același timp să se familiarizeze cu o nouă perspectivă asupra operei sale, dar în același timp să fie întâmpinați și de noutăți. Totuși, teza reprezintă doar o etapă în revalorificarea operei lui Liviu Rusu (deoarece nu putem avea pretenția unei prezentări exhaustive), astfel că dorim să fie și un punct de plecare pentru alte cercetări care să ofere noi perspective și să contribuie la evidențierea și recunoașterea acestei personalități marcante a literaturii române. La finalul lecturii acestei teze, vom afla că Liviu Rusu este o personalitate de un talent incontestabil,

deosebit de serios și intolerant față de mediocritate și neseriozitate, un cercetător care analiza totul până la cele mai mici detalii.

BIBLIOGRAFIE

BIBLIOGRAFIA OPEREI:

- Rusu, Liviu, *Opere*, vol. I, *Lucrări de psihologie experimentală și aplicată*, cu o prefață de Vasile Voia, Editura Dacia, Cluj – Napoca, 2004
- Rusu, Liviu, *Goethe. Câteva aspecte*, Editura Tipografia Națională S.A., Cluj, 1932
- Rusu, Liviu, *Opere*, vol. II, *Eseu despre creația artistică. Contribuție la o estetică dinamică*, studiu introductiv de Marian Papahagi, Editura Dacia, Cluj – Napoca, 2005
- Rusu, Liviu, *Opere*, vol. IV, *Sensul existenței în poezia populară română*, ediție îngrijită, prefață și traducere de Vasile Voia, Editura Academiei Române, București, 2013
- Rusu, Liviu, *Estetica poeziei lirice*, Editura Casa Școalelor, București, 1969
- Rusu, Liviu, *Logica frumosului*, Editura Universității „Regele Ferdinand I” Cluj, 1946
- Rusu, Liviu, *Eschil, Sofocle, Euripide*, Editura Tineretului, București, 1961
- Rusu, Liviu, *Eminescu și Schopenhauer*, Editura Pentru Literatură, București, 1966
- Rusu, Liviu, *Opere*, vol. IV, *Viziunea lumii în poezia noastră populară. De la resemnare la acțiunea creatoare*, Editura Academiei Române, București, 2013
- Rusu, Liviu, *Scrieri despre Titu Maiorescu*, Editura Cartea Românească, București, 1979
- Rusu, Liviu, *De la Eminescu la Lucian Blaga și alte studii literare și estetice*, Editura Cartea Românească, București, 1981

I. BIBLIOGRAFIA CRITICA :

A. STUDII CRITICE ÎN VOLUM

- Balotă, Nicolae, *Arte poetice ale secolului XX. Ipostaze românești și străine*, Editura Minerva, București, 1976
- Bârliba, Maria Cornelia. *Titu Maiorescu: pledoarie pentru inteligență*, Editură

Edimpex- Speranța, București, 1992

- Bergson H., *L'evolution créatrice*, Editura Alcan, Paris, 1908;
- Bucur, Marin *Istoriografia literară românească de la origini până la George Călinescu*, Editura Minerva, București, 1973
- Burke, E., *Despre sublim și frumos*, Editura Meridiane, București, 1981
- Burlacu, Doru George, *Revenirea la Maiorescu (1963 – 1993)*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1997
- Caracostea, D., *Izvoarele poemei Luceafărul, din Convorbiri literare*, București, Socec, 1926
- Cotruș, Ovidiu., *Titu Maiorescu și cultura română / ediție îngrijită de Cornel Ungreanu*. – Editura Paralela 45, Pitești, 2000
- Crohmălniceanu, Ovid. S., *Cercul Literar de la Sibiu și influența catalitică a culturii germane*, București, Ed. Universală, 2000
- Dobrescu, Alexandru, *Introducere în opera lui Titu Maiorescu*, Editura Minerva, București, 1988
- Eliade, Mircea., *Mioara năzdrăvană, în De la Zalmoxis la Genghis-Han*, Editura Humanitas, 1995
- Filimon, Domnica, *Tînărul Maiorescu*, Editura Albatros, București, 1974
- Ghiță, Simion , *Titu Maiorescu și filosofia europeană*, Editura Porto-Franco, Galați, 1995.
- Grigurcu, Gheorghe, *Între critici: Titu Maiorescu, E. Lovinescu, G. Ibrăileanu*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1983
- Ghiță, Simion, *Titu Maiorescu. Filozof și teoretician al culturii*, Editura Științifică, București, 1974
- Gulian, C.I., *Sensul vieții în folclorul românesc*, E.P.L. București, 1957
- Hanță, Al, *Idei și forme literare pînă la Titu Maiorescu*, Editura Minerva, București, 1985
- Iercoșan, Sara, *Junimismul în Transilvania: Receptarea operei lui Maiorescu, Alecsandri, Eminescu, Slavici, Creangă, Caragiale*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1983
- Iorga, Nicolae, *Oameni care au fost*, Editura Fundația pentru Literatură, București, 1935
- Ivașcu, George, *Titu Maiorescu*, Editura Albatros, București, 1972

- Lovinescu E., *T. Maiorescu*, Editura Minerva, București, 1972
- Lovinescu, Eugen, *T. Maiorescu și contemporanii lui*, Editura Minerva, București, 1974
- Manolescu, Nicolae, *Contradicția lui Maiorescu*, Editura Cartea Românească, București, 1970
- Masoff, Ioan – *Teatrul românesc. Privire istorică. Volumul 8. Teatrul românesc în perioada 1940–1950*, București, Editura Minerva, 1981
- Muthu, Mircea, *Studii de estetică românească*, Editura Limes, Cluj, 2014
- Nițescu, M. , *Repere critice*, Editura Cartea Românească, București 1974
- Ornea, Z, *Junimismul*, Editura pentru Literatură, București, 1966
- Platon (traducere Petru Creția), Editura Humanitas, București, 2006;
- Poantă, Petru - *Cercul literar de la Sibiu. Introducere în fenomenul original*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 1997
- Regman, Cornel - *Dinspre "Cercul literar" spre "Optzeciști"*, Editura pentru Literatură, București, 1997
- Ribot, Th., *L'imagination créatrice*, Editura Alcan, Paris, 1900
- Russo, A., *Poezia populară și altele*, Editura librăriei Leon Alcaloy, București, 1909
- Streinu, Vladimir, *Clasicii noștri*, Editura Tineretului, București, 1969
- Teodorescu, G.Dem., *Poesii populare românești*, București, 1885
- Todoran, Eugen, *Maiorescu*, Editura Eminescu, București, 1977
- Todoran, Eugen, *Maiorescu*, Editura Eminescu, București, 1977
- Ursache, Petru. - *T. Maiorescu esteticianul : studiu hermeneutic* , Editura Junimea, Iași, 1987
- Vianu, Tudor, *Arta prozatorilor români*, Editura Contemporană, București , 1941
- Voia, Vasile, *Liviu Rusu Adevăr și valoare*, Editura Școala Ardeleană, Cluj Napoca, 2018
- Voia, Vasile, *Simpozion comemorativ Liviu Rusu-100*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2004

B. STUDII CRITICE ÎN PERIODICE

- Achiței, Gh., *Personalitatea lui Titu Maiorescu - Gândirea estetică*, în „Luceafărul”, 1967, nr. 25
- Adăscăliței, V, în „Cronica”, nr. 17, 1967
- Adăscăliței, V., în „Argeș”, nr 9, 1967
- Anghelescu, Mircea , *Titu Maiorescu și condițiunile progresului*, în “România Literară” 32, nr.2, ian.1999
- Anineanu, Marta, *Din corespondența lui Titu Maiorescu*, în „Studii și cercetări Bibliografice”, XI, București, 1969
- Anton, Fabian, *Corespondență Titu Maiorescu*, în “Ararat”, II, nr.7, 1961
- Bădescu Manu, Marin, *Insolite. O scrisoare a lui Jan Urban Jarnik către Titu Maiorescu*. în “Dreptatea”, 23, nr. 392, 22 iun. 1991
- Bălan, Ion Dodu, *Personalitatea lui Titu Maiorescu*, în „Luceafărul”, nr. 25, 1967
- Bucur, Marin, *Personalitatea lui Titu Maiorescu - Orator nu retor*, în „Luceafărul nr. 25, 1967
- Calafeteanu, I , *Personalitatea lui Titu Maiorescu –Inedit*, în „Luceafărul”, nr. 25,
- Călinescu, George , *Material documentar. Titu Maiorescu*, în „Studii și cercetări de istorie literară și folclor”, an IX, nr.3, 1960
- Cioculescu, Șerban , *Titu Maiorescu și Eminescu*, în „Revista Fundațiilor Regale”, VII, 1 Martie, nr. 3, 1940
- Cioculescu, Șerban, *T. Maiorescu, critic literar*,. în „Libertatea”, nr. 4, 1940
- Ciopraga, Constantin, *Direcții în critica maioreseană*, în „Iașul Literar”, nr. 3, 1967
- Paleologu, Alexandru, *O lecție de ținută intelectuală*, în „Contemporanul”, nr. 26, 1967
- Papadima, Ovidiu , *Anii de formație ai lui Maiorescu. În : Ramuri*, Craiova, mai, 1947
- Stănescu, Saviana, *Titu Maiorescu: Oratori, retori și limbuți*, în “Adevărul literar și istoric”, 4, nr. 155, 28 feb. 1993
- Stanomir, Ioan, *Blocul de marmură: 130 de ani de maioreseanism*, în

“Contemporanul”, 7, nr. 33, aug. 1997

DICȚIONARE

- *De la Titu Maiorescu la G. Călinescu: Antologia criticilor români / întocmită de Eugen Simion, Editura Eminescu, București, 1971*
- *Dicționarul general al literaturii române, Academia Română, București, Editura Univers Enciclopedic, 2007*
- *Dicționarul scriitorilor români, Mircea Zăciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu (coord) vol. III, M-Q, Editura Albatros, București, 2001*